Wstępne założenia do ustawy dotyczącej norm PEM

Obowiązujące przepisy prawa ustanawiają określony system ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. Po pierwsze, w art. 122a ustawy – Prawo ochrony środowiska nałożono obowiązek wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych. Po drugie, z przepisów tych wynika obowiązek wykonania pomiarów przez akredytowane laboratorium. Po trzecie, przed rozpoczęciem eksploatacji instalacji oraz każdorazowej jej istotnej zmiany, należy dokonać zgłoszenia do organu ochrony środowiska wraz z załączeniem wyników pomiarów, a organ ochrony środowiska może wnieść sprzeciw w terminie 30 dni, uniemożliwiając eksploatację instalacji. Po czwarte, wyniki pomiarów są przedstawiane nie tylko organom ochrony środowiska, ale również – zgodnie z art. 122a ust 2 Poś – wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu, do których ustawowych zadań należą sprawy pól elektromagnetycznych.

Co więcej, w Polsce obowiązują jedne z najbardziej restrykcyjnych dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (dalej „PEM") w Europie - 0,1 W/m^2. Podobne poziomy obowiązują jedynie w Bułgarii, we Włoszech i na Litwie. W 20 innych państwach europejskich (m.in. Austria, Francja, Szwecja, Niemcy, Hiszpania, Wielka Brytania) obowiązują mniej korzystne dla ochrony ludzi poziomy PEM - stukrotnie wyższe, tj. 10 W/m^2 (takie poziomy wskazuje też Zalecenie Rady 1999/519/WE z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie ograniczenia narażania ludności na pola elektromagnetyczne (od 0 GHz do 300 GHz)).

Planowana nowelizacja ma na celu uzupełnienie tego systemu ochrony o dodatkowe rozwiązania, które zapewnią lepszą kontrolę społeczną oraz państwa nad emisjami PEM, a także umożliwią zainteresowanej społeczności lepszy dostęp do informacji o PEM.

Na potrzeby przygotowania rozwiązań legislacyjnych Minister Cyfryzacji powierzył Instytutowi Łączności zadanie polegające na przeprowadzeniu pilotażowych badań i analizy dotyczącej dopuszczalnych poziomów PEM, w tym analizy wpływu PEM na zdrowie ludzi przy współpracy z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz pomiarów i audytu dokumentacji stacji bazowych na wybranym obszarze badań pilotażowych (np. Rzeszów i Kraków). Wnioski z realizacji tego zadania pozwolą na uzupełnienie poniższych propozycji legislacyjnych.

Zakres podmiotowy regulacji – do dyskusji na zakończenie uzgodnień co do meritum założeń:

przedsiębiorcy telekomunikacyjni - w zakresie przekazywania informacji o wynikach pomiarów z instalacji i urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na żądanie właściciela nieruchomości znajdującej się w obszarze oddziaływania, informowania o instalacjach radiokomunikacyjnych w budynkach użyteczności publicznej oraz znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie instytucji, których celem jest opieka nad dziećmi do lat 3 oraz przedszkoli;

operatorzy nadawczych stacji radiowych i telewizyjnych - w zakresie przekazywania informacji o wynikach pomiarów z instalacji i urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na żądanie właściciela nieruchomości znajdującej się w obszarze oddziaływania oraz znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie instytucji, których celem jest opieka nad dziećmi do lat 3 oraz przedszkoli

jednostki samorządu terytorialnego - w zakresie publikowania informacji o Publicznych Punktach Dostępu do Internetu;

administracja rządowa - w zakresie rozszerzenia uprawnień kontrolnych dla organów ochrony środowiska i UKE;

sprzedawcy urządzeń, dostawcy usług – w zakresie informowania o emitowaniu promieniowania elektromagnetycznego przez oferowane urządzenia;

dystrybutorzy i producenci sprzętu – w zakresie informowania o emisji promieniowania przez urządzenia oraz zaleceniach dotyczących ich użytkowania.

Wejście w życie ustawy:

Vacatio legis zróżnicowane w zależności od stopnia złożoności nakładanych obowiązków/wymagań od 3 do 6 miesięcy.

Zakres przedmiotowy regulacji:

I. Zwiększenie kontroli społecznej

1) Rozszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do żądania przeprowadzenia przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska kontroli pól elektromagnetycznych - organizacje społeczne i grupy mieszkańców, na których instalacja radiokomunikacyjna może oddziaływać będą uprawnione do wnioskowania o przeprowadzenie kontroli nieobjętej planem kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych emitowanych z instalacji radiokomunikacyjnej.

Realizacja powyższego postulatu wymaga odpowiednich zmian w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska.

2) Zobowiązanie organów ochrony środowiska do publikacji w BIP zgłoszeń instalacji radiokomunikacyjnych w celu umożliwienia stronie społecznej wyrażenia opinii w tym zakresie, jak również opublikowania informacji o wniesieniu lub niewniesieniu przez organ sprzeciwu.

Realizacja powyższego postulatu wymaga odpowiednich zmian w ustawie – Prawo ochrony środowiska.

3) Stworzenie procedur pozwalających stronie społecznej na lepsze realizowanie uprawnień w zakresie dostępu do informacji o stanie ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi (w tym uzupełnienie obowiązków informacyjnych posiadaczy instalacji i urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne o powszechne informowanie o poziomach tej emisji oraz o przekroczeniach poziomów emisji). Informacje te będą publikowane poprzez punkt informacyjny ds. telekomunikacji.

Realizacja powyższego postulatu wymaga odpowiednich zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju sieci i usług telekomunikacyjnych.

4) Nałożenie na posiadaczy instalacji i urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne obowiązku przekazywania informacji o wynikach pomiarów z tych instalacji i urządzeń (ew. wraz z raportem z pomiarów) na żądanie właściciela nieruchomości znajdującej się w obszarze oddziaływania. Informacje te będą mogły być również publikowane poprzez punkt informacyjny ds. telekomunikacji.

Realizacja powyższego postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

II. Zwiększenie uprawnień kontrolnych organów państwowych

1) Rozszerzenie proceduralnych uprawnień organów ochrony środowiska i Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej w zakresie kontroli nad przestrzeganiem przez przedsiębiorców przepisów dotyczących emisji pól elektromagnetycznych. Kontrole prowadzone przez Prezesa UKE oraz WIOŚ-ie, w tym podejmowane na wniosek strony społecznej, będą mogły odbywać się bez uprzedniego zawiadomienia.

Realizacja powyższego postulatu wymaga odpowiednich zmian w ustawach o Inspekcji Ochrony Środowiska i Prawo telekomunikacyjne.

2) Rozszerzenie katalogu sankcji, w tym sankcji finansowych, podejmowanych wobec przedsiębiorców, którzy nie przestrzegają przepisów dotyczących emisji pól elektromagnetycznych, w szczególności wprowadzenie klauzuli natychmiastowej wykonalności decyzji nakazującej wyłączenie stacji.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawach Prawo telekomunikacyjne i Prawo ochrony środowiska.

3) Powierzenie Instytutowi Łączności obowiązków w zakresie wykonywania kontrolnych pomiarów pól elektromagnetycznych emitowanych przez stacje bazowe telefonii komórkowej i nadawcze stacje radiowe i telewizyjne oraz we współpracy z Collegium Medicum wpływ pól elektromagnetycznych na zdrowie ludzkie i środowisko.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

4) Opracowanie i podanie do publicznej wiadomości metodologii pomiarów, zasad oceny wyników, w tym sumowania się emisji nadajników na stacji (w drodze rozporządzenia).

III. Obowiązki informacyjno – edukacyjne

1) Wprowadzenie obowiązku zamieszczania przy wejściu do budynków użyteczności publicznej[1], budynków zamieszkania zbiorowego[2], w widocznym miejscu informacji o wyposażeniu budynku w WIFI. Podmiot który uzyskał dostęp do nieruchomości na potrzeby świadczenia usług bezprzewodowego dostępu do Internetu lub świadczy usługi bezprzewodowego dostępu do Internetu na nieruchomości zobowiązany będzie do

[1] Budynek użyteczności publicznej - budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny.

2 Budynek zamieszkania zbiorowego - budynek przeznaczony do okresowego pobytu ludzi, w szczególności hotel, motel, pensjonat, dom wypoczynkowy, dom wycieczkowy, schronisko młodzieżowe, schronisko, internat, dom studencki, budynek koszarowy, budynek zakwaterowania na terenie zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, a także budynek do stałego pobytu ludzi, w szczególności dom dziecka, dom rencistów i dom zakonny.

umieszczenia na nieruchomości lub budynku tabliczki informacyjnej o zlokalizowanych instalacjach radiokomunikacyjnych.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

2) Wprowadzenie obowiązku umieszczania na środkach transportu publicznego (autobusy, tramwaje, metro, kolej), a także w lokalach usługowych informacji o udostępnianiu sieci WIFI.

Realizacja postulatu wymaga zmian w poszczególnych ustawach sektorowych.

3) Nałożenie na JST obowiązku publikacji na swojej stronie internetowej informacji o lokalizacji Publicznych Punktów Dostępu do Internetu. Jednostka samorządu terytorialnego świadcząca usługi bezprzewodowego dostępu do Internetu w miejscach publicznie dostępnych, bez pobierania opłat, będzie zobowiązana do publikowania na swojej stronie internetowej informacji o lokalizacji Publicznych Punktów Dostępu do Internetu oraz obszarze oddziaływania urządzeń.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

4) Wprowadzenie obowiązku wyposażania urządzeń radiowych w prosty mechanizm umożliwiający użytkownikowi wyłączenie bezprzewodowego dostępu do Internetu.

5) Zobowiązanie dystrybutorów sprzętu do tego, aby urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne wykorzystywane w pomieszczeniach mieszkalnych zawierały w instrukcji obsługi informację o emisji promieniowania i zalecenia użytkowania ich w sposób, który minimalizuje ekspozycję na promieniowanie, sformułowane w sposób czytelny, zrozumiały i w języku polskim.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

6) Zobowiązanie sprzedawców urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, dostawców usług realizowanych w oparciu o takie urządzenia oraz osób instalujących tego typu sprzęt w prywatnych lokalach mieszkalnych do informowania w jasny i czytelny sposób o istnieniu promieniowania oraz sposobach pozwalających na zminimalizowanie ekspozycji na promieniowanie. Potwierdzeniem zrealizowania powyższego obowiązku będzie uzyskanie podpisanej przez nabywcę deklaracji zapoznania się z powyższymi informacjami.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

7) Nałożenie na producentów i dystrybutorów urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne obowiązku dołączania do urządzenia instrukcji informujących w sposób jasny i czytelny o praktycznych wskazówkach umożliwiających włączenie i wyłączenie bezprzewodowego dostępu do Internetu, jeśli nie zawiera go instrukcja obsługi pochodząca od producenta.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

8) Zobowiązanie dostawców usług do zapewnienia na wniosek kupującego telefon komórkowy akcesoriów ograniczających ekspozycję głowy na emisję fal np. zestawów słuchawkowych.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

9) Obowiązek informowania w reklamie promującej używanie telefonu komórkowego, w sposób jasny, widoczny i czytelny o zaleceniu używania akcesoriów ograniczających ekspozycję głowy na emisję fal.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

10) Obowiązek informowania dyrektora instytucji, których celem jest opieka nad dziećmi do lat 3 (np. żłobki, kluby malucha) oraz przedszkoli o stacji bazowej telefonii komórkowej, nadajnikach radiowych i telewizyjnych, które znajdują się lub są planowana do realizacji w bezpośrednim sąsiedztwie od takiej placówki, a także obowiązek przekazania informacji o wynikach pomiarów. Konieczne jest zdefiniowanie „bezpośredniego sąsiedztwa" wprowadzając limity promieniowania do poziomu których konieczne jest zgłoszenie.

Realizacja postulatu wymaga zmian w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.